

BESTUURSVERKLARING MET HET OOG OP DE TOEPASSING VAN DE HARDHEIDSCLAUSULE TEN AANZIEN VAN DE UITVOERING VAN TOZO 1

Verklaring

Het college en de raad van de gemeente Barneveld verklaren dat de uitvoering van Tozo 1 zorgvuldig heeft plaatsgevonden, als bedoeld in de *Beleidsregel hardheidsclausule Tozo 1*.

Ter toelichting op deze verklaring wordt nog het volgende opgemerkt.

Accountantsverslag 2020

In haar verklaring bij de jaarrekening 2020 heeft de verantwoordelijk accountant het volgende geconstateerd met betrekking tot de uitvoering van de Tozo-regeling.

Het kabinet heeft meerdere maatregelen getroffen om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis. De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (hierna: Tozo) is één van die maatregelen om specifiek zelfstandige ondernemers, waaronder ZZP'ers, financieel te ondersteunen. De uitvoering van de Tozo is decentraal door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid bij de gemeente neergelegd. Op basis van de Tozo kunnen zelfstandigen een beroep doen op twee soorten voorzieningen: een aanvullende uitkering voor levensonderhoud en een lening voor bedrijfskapitaal.

Uw gemeente heeft in 2020 € 14.945.100 ontvangen in het kader van de Tozo. Er zijn in 2020 1.084 aanvragen behandeld en uiteindelijk is een bedrag van € 3.980.263 verstrekt aan zelfstandigen.

De Tozo is onder grote tijdsdruk door het Rijk opengesteld en door uw gemeente met grote inspanning in uitvoering gebracht. Met name bij Tozo 1 is er gezien de grote tijdsdruk sprake geweest van beperktere controle-eisen op de aanvraag, dan dat dit geldt voor andere regelingen binnen de bestaande wetten, waaronder de Participatiewet (hierna: PW).

Voor Tozo 1, 2, 3 (en in 2021 ook voor 4) mag vanuit de wetgeving ten behoeve van de beoordeling van de aanvraag in zeer belangrijke mate door de gemeente worden gesteund op de eigen verklaringen van de zelfstandig ondernemer. Toen duidelijk werd dat voor een onderdeel de verklaring door de gemeente initieel niet was uitgevraagd in het standaard aanvraagformulier (zoals bij veel gemeenten) is een herstelactie uitgevoerd. Deze heeft ertoe geleid dat nog van slechts vijf Tozo cliënten (€ 16.469) de betreffende verklaring uiteindelijk ontbrak, hetgeen de onzekerheid substantieel heeft verlaagd.

Wel hebben wij geconstateerd dat ook na introductie van het nieuwe (volledige) aanvraagformulier toch gebruik is gemaakt van het oude formulier. De geëxtrapoleerde onzekerheid die dit oplevert bedraagt € 891.290. Deze bevinding heeft verder geen gevolgen voor de financiering van de Tozo-regeling door het Rijk. De gemeente kan door middel van een bestuursverklaring een beroep doen op de hardheidsclausule voor Tozo 1.

De nadere instructies vanuit het Rijk aangaande de interne controle en de verantwoording zijn pas begin april 2021 definitief geworden, belangrijk onderdeel van de eisen aan de interne controle is het hebben van beleid aangaande Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O-beleid). Om te waarborgen dat er geen misbruik wordt gemaakt van de faciliteiten heeft uw gemeente, overeenkomstig aan de gestelde eisen, dit specifieke M&O-beleid geformuleerd voor de Tozo. Wij hebben de opzet, bestaan

en werking van dit beleid gecontroleerd. Met dit beleid, dat onder meer bestaat uit een controleplan wordt, naast controles op het aanvraagproces, achteraf vastgesteld dat er geen misbruik is gemaakt.

Het belangrijkste onderdeel van dit controleplan is welke signalen van het Inlichtingenbureau worden onderzocht, in welke diepgang deze signalen worden onderzocht en binnen welke periode deze signalen worden onderzocht. Waar geconstateerd wordt dat de aanvrager geen of een lager recht op vergoeding had volgen terugvorderingen.

De wetgever staat toe dat de door u geplande controles op signalen van misbruik of oneigenlijk gebruik gedurende 2021 worden opgepakt en de consequenties hiervan in de administratie van 2021 worden verwerkt. U bent nog niet klaar met het uitzoeken en verwerken van alle signalen voortkomend uit Tozo 1, 2 en 3. Eventuele terugvorderingen na de genoemde datum zullen worden verwerkt in boekjaar 2021. Bij de controle van de jaarrekening 2021 wordt door ons vastgesteld dat daadwerkelijk het plan is opgevolgd.

Reactie van de gemeente op het accountantsverslag

Wij erkennen de bevindingen van de accountant. Tegelijkertijd heeft de uitvoering van de Tozo-regeling veel flexibiliteit en inzet van onze organisatie gevraagd en wij zijn trots op de instelling van onze medewerkers. Door zich volledig in te zetten is de onzekerheid ten aanzien van de uitvoering van de Tozo-regeling tot een minimum terug te brengen.

De genoemde vijf dossiers zijn onderdeel van de 400 Tozo-aanvragen in april 2020. Daarnaast zijn we blij met de hoge respons van de Barneveldse ondernemers.

Nadere toelichting en uitgevoerde acties

Uit de accountantscontrole is gebleken dat bij een aantal aanvragen Tozo-1 niet is verklaard:

- Of er uitsluitingsgronden van toepassing zijn;
- Dat wordt beschikt over alle benodigde vergunningen voor de uitoefening van de onderneming.

Deze tekortkomingen vallen onder de zogenoemde belangrijke rechtmatigheidseisen.

De reden voor het ontbreken van de verklaringen is dat we destijds snel aan de slag zijn gegaan met het ondersteunen van ondernemers en er nog niet veel informatie beschikbaar was over de regeling en de gegevens die moeten worden opgevraagd. In de aanvraagformulieren vanaf 3 april 2020 zijn deze vragen wel opgenomen.

Nadat de fout was geconstateerd is door ons een herstelactie uitgevoerd. Het resultaat daarvan was dat er nog slechts vijf dossiers (met een totaalbedrag van € 16.469) van de 400 overbleven.

Naast de Tozo 1 periode spreekt de accountant over een geëxtrapoleerde onzekerheid van € 891.290. De oorzaak daarvoor is dat ook voor volgende Tozo-regelingen nog gebruik is gemaakt van het oude aanvraagformulier.

Na de herstelactie rond Tozo 1 zijn de maatregelen die waren opgesteld om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen doorgelopen. Dat heeft tot de volgende acties geleid:

- Er is een steekproef genomen. Daarbij is onderzocht of bij de behandeling van de Tozo-aanvragen een goede koers was ingezet. Uit deze controle kwamen geen bijzonderheden naar voren.

- Wanneer bij een aanvraag de aangeleverde gegevens onvolledig bleken of vragen oproepen heeft een gespreksvoerder contact gezocht met de klant.
- Bij het aflopen van een Tozo periode is telefonisch contact gezocht met ontvangers van de ondersteuning. Daarbij is nagegaan hoe het met de ondernemers ging en met de branche waarin zij werkzaam zijn. De vraag is gesteld of de ondernemer op korte termijn weer inkomsten verwachtte en/of zij verwachtten in de toekomst ook gebruik te maken van Tozo.
- Na afloop van de verschillende Tozo-periodes zijn definitieve inkomstengegevens opgevraagd.
- Via diverse communicatiekanalen¹ zijn ondernemers gewezen op de voorwaarden van de Tozo, eventuele aandachtspunten en wijzigingen van de regeling gedurende het jaar. Daarnaast is aandacht gevraagd voor het tijdig en correct aanleveren van gegevens, het doorgeven van wijzigingen, eventueel misbruik en de daarop mogelijk volgende boetes en terugvorderingen.
- Bij alle Tozo periodes zijn IB-signalen opgevraagd bij het Inlichtingenbureau. Deze IB-signalen zijn allemaal afgehandeld. De klanten waarvoor een signaal is ontvangen zijn integraal getoetst. De uitkomsten hiervan zijn op dossierniveau verwerkt in rapportages. Voor het afhandelen van de IB-signalen zijn extra medewerkers ingehuurd.

Wij zijn van mening dat wij hiermee de gemaakte fouten, zoveel als mogelijk was, hebben hersteld en dat de uitvoering van de Tozo 1- regeling uiteindelijk als zorgvuldig kan worden beoordeeld.

Ondertekening college en gemeenteraad

Datum:

De secretaris,

De griffier,

W. Wieringa

I. Bakker

Namens het college van burgemeester en wethouders en namens de gemeenteraad van de gemeente Barneveld

de burgemeester, tevens voorzitter van de raad,

J.J. Luteijn

¹ Het betreft nieuwsbrieven die vanuit de Coronadesk zijn verstuurd, publicaties in Gemeenteberichten (pagina in de Barneveldse Krant), de website barneveld.nl/tozo en via contacten met gespreksvoerders, de Coronadesk en het Klant Contact Centrum.